Strona znajduje się w archiwum.

III międzynarodowa konferencja naukowa „Paryż – Londyn – Monachium – Nowy Jork. Powrześniowa emigracja niepodległościowa na mapie kultury nie tylko polskiej. Wybitne postacie kobiece XX-wiecznego wychodźstwa”, Białystok 23–24 października 2017

Około pięćdziesięciorga badaczy z kilkunastu ośrodków naukowych z kraju i zagranicy obradowało w Białymstoku nad rolą wybitnych postaci kobiecych w dziejach polskiej emigracji XX wieku. Wśród referentów znaleźli się m.in. prof. Jan Draus z Uniwersytetu Rzeszowskiego, przewodniczący Kolegium IPN, prof. Rafał Stobiecki, wybitny badacz historiografii okresu PRL czy Nina Terlecka-Taylor z Uniwersytetu w Oxfordzie, a także kilku historyków z IPN, m.in. dr. hab. Janusz Wróbel z Oddziału w Łodzi czy dr hab. Sławomir Łukasiewicz z Oddziału w Lublinie. Obrady toczyły się w Książnicy Podlaskiej oraz w siedzibie Oddziału IPN. To już trzecia międzynarodowa konferencja pod hasłem: „Paryż-Londyn-Monachium-Nowy Jork. Powrześniowa Emigracja Niepodległościowa na mapie kultury nie tylko polskiej" zorganizowana przez Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu w

Uczestnicy konferencji w siedzibie Książnicy Podlaskiej

Prof. Rafał Stobiecki, prof. Jan Draus i dr hab. Sławomir Łukasiewicz

Białymstoku, Książnicę Podlaską oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku.

Podczas III konferencji poświęconej fenomenowi emigracji niepodległościowej po 1939 r. proponujemy Państwu dyskusję zasygnalizowaną w podtytule konferencji – wybitne postacie kobiece XX-wiecznego wychodźstwa. Sądzimy bowiem, że w piśmiennictwie naukowym z zakresu tej problematyki niedostatecznie wybrzmiała rola kobiet (pisarek, publicystek, artystek, działaczek politycznych i społecznych, twórczyń instytucji emigracyjnych itd.). Oczywiście powody takiego stanu rzeczy mogą być rozmaite. Prowokacyjnie możemy zaryzykować twierdzenie, że kobiet, które zapisały się w pamięci polskiej kultury na wychodźstwie było obiektywnie mniej niż mężczyzn albo że ich osiągnięcia były niewystarczająco spektakularne. Jeśli tak, to warto się zastanowić, jakie czynniki mogły mieć wpływ na ten stan rzeczy, czy np. okoliczności historyczne (wojna jako czas „męski"), siła tradycji wzmacniającej rolę kobiety w związku, w rodzinie, partnerstwie czy macierzyństwie, co mogło utrudnić czy uniemożliwić rozwój potencjału kreacyjnego? Może diametralnie odmienne warunki życia na obczyźnie, zobowiązania i obciążenia rodzinne? Pytania można by mnożyć. A jednak przecież emigrację polityczną i kulturalną współtworzyło wiele zdolnych, inteligentnych, twórczych kobiet (również takich, które się nie przebiły poza wąski krąg odbiorców, przyjaciół, które się nie zrealizowały, odczuwały gorycz porażki); niektóre pracowały w odosobnieniu, tworząc własne oryginalne warsztaty naukowe i artystyczne, inne starały się być twórczymi właśnie w małżeństwie, we własnej rodzinie, w relacjach rodzicielskich i partnerskich.

Dr hab. Zygmunt Woźniczka wygłosił referat o polskich agentkach wywiadu w czasie II wojny światowej

Dr hab. Beata Dorosz z Instytutu Badań Literackich PAN przybliżyła sylwetkę Haliny Wierzyńskiej, żony Kazimierza Wierzyńskiego

Anna Mieszkowska przypomniała postać wybitnej aktorki i dziennikarki emigracyjnej Władysławy Majewskiej

Niejednokrotnie wykazywały się determinacją w utrzymaniu egzystencjalnego minimum swoich najbliższych, kosztem własnego rozwoju wspierały ambitnych mężów – pisarzy, poetów, polityków, kompozytorów, artystów plastyków; często żyły w ich cieniu (dla przykładu Halina – żona Józefa Wittlina, Tola Korian – żona Tymona Terleckiego, Barbara Palester – żona Romana Palestra czy Barbara Toporska – żona Józefa Mackiewicza).

Dr hab. Janusz Wróbel mówi o pomocy Polakom ewakuowanym do Indii, organizowanej przez Kirę Banasińską

Wszystkie zasygnalizowane tu teoretycznie konfiguracje warte są zanalizowania, twórcze i zarazem oryginalne osoby – przypomnienia, sprofilowania czy pełniejszego sportretowania. Należy bowiem pamiętać, że doświadczenie emigracyjne miało także charakter inicjacyjny i mogło posłużyć katalizie zmian, niemożliwych w przewidywalnych warunkach własnego środowiska, państwa, wspólnoty. Doświadczenie egzulu może być wszak doświadczeniem wzrostu. Interesować nas zatem będą ministudia postaci, przekroje aktywności, portrety o charakterze rozwiniętej noty biograficznej, analizy twórczości, np. „kobiecy" autotematyzm, czekamy na omówienia spektakularnych osiągnięć na polu artystycznym, naukowym czy społecznym, na szczególnie interesujące „momenty" biograficzne, wysiłki instytucjonalne, casusy życia w cieniu znanego mężczyzny. W przypadku kobiet, które zagościły na dobre w badaniach nad emigracją i zajmują w nich poczesne miejsce (jak choćby Maria Danilewicz-Zielińska czy Zofia Romanowiczowa), interesować nas będą mniej znane epizody z życia, interpretacje odświeżające oraz wzbogacające obiegowy obraz postaci. Pokonferencyjny tom sumowałby nasze rozpoznania i analizy, pełniłby rolę swoistego

Dr hab. Jolanta Wejs-Milewska apelowała o podjęcie interdyscyplinarnych badań nad rolą kobiet w świecie literatury emigracyjnej

Obrady w siedzibie Oddziału IPN w Białymstoku

kompendium wiedzy, quasi-encyklopedii, jak się wydaje, wypełniłby istotną lukę w obszarze tematycznym dotąd raczej marginalizowanym czy też pomijanym.

Zebranych witał dr hab. Krzysztof Sychowicz, naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych

Organizatorzy:
dr hab. prof. UwB Violetta Wejs-Milewska email: v.wejs.milewska@gmail.com
dr hab. Anna Janicka UwB email: jannicka@wp.pl
dr Ewa Rogalewska IPN/O Białystok email: ewa.rogalewska@ipn.gov.pl
Sekretarz konferencji:
mgr Agata Stecewicz UwB
adres mailowy: konferencja.emigracja@gmail.com

Goście konferencji

PLIKI DO POBRANIA

Program konferencji (pdf, 1.73 MB) 12.10.2017 13:10

Wystąpienie prof. Jana Drausa

Referenci plenarnej części obrad

Prof. Nina Taylor-Terlecka i dr hab. Jolanta Sztachelska

Dr hab. Konrad Tatarowski

Prof. Rafał Stobiecki

Dr hab. Sławomir Łukasiewicz

Dr hab. Jolanta Sztachelska

Zwiedzanie archiwum Oddziału

Plakat wydarzenia

Wydawnictwo pokonferencyjne